

MAJNAK

Előfizetési árak

Helyben	Vidéken
1 óra 1 K.	1 óra 1 50 K.
1 évre 3 K.	1 évre 4 50 K.
1 évre 6 K.	1 évre 9 K.
1 évre 12 K.	1 évre 18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szent István-tér 1.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjazás szerint.

Felelős szerkesztő és lapmunkados: Baranyay Lajos.

A történelem

és a történelem lázmérője, a statisztika, bizonyítja, hogy nagy háborúk után, a férfiak elvesztése miatt, rohamosan leszáll a népesség számaránya. Franciaország anapolein, majd a hetvenes években viselt harcok következtében kezdett elnéptelenedni. Ez az elnéptelenedés bizonyosan nálunk is jelentkezni fog. A nemzet gyermekeiben, a haza polgáiraiban él tovább s a születések megszünetése vagy alábbszállása nemzedékeket von el az államtól. A kivándoroltak legnagyobb része férfi, többségében még családalapításra hivatott korban, családfenntartásra képes erőben. Ezeket visszatelepíteni, hazahozni, itthon elhelyezni, kedvező életviszonyok közé juttatni és így bevonni a jövődőt biztosító nemzeti életbe, elsőrendű hazafias kötelessége a kormánynak és a társadalomnak egyaránt.

E kötelesség teljesítésével pedig késlekednünk nem szabad. Amint a rendes életviszonyok kezdenek helyreállni, tüstént meg kell indítani a visszavándorlást: tervszerű folyamatát. Ma, az idegenben élők nagyobb része házavagyódik. A haza feltöltésére ma a leghatékonyabb eszköz a lelküket. Ezt a lélekeltani jelenséget fel kell használni. Meg kell akadályozni, hogy a szivekben ma égő szent láng kialudjon!

A magyarság visszahódítása, megerősítése, szaporítása és gazdasági, kulturális téren való gazdagítása nemzetépítő szent kötelesség, amelyből mindnyájunknak ki kell venni a részünket. Akinek hatalom adatott, hatalommal, akinek hazaszeretetet adatott, a lelkesedés meggyőződésével és a meggyőződés magávalragadó erejével hasson közsre az idegenben élő magyarság visszaszerzésének és ezzel a haza és nemzet megerősítésének szent munkájában.

A világ háború.

Előnyomulásunk Szerbiában.

A Köves-hadsereg sikeres harcokban tovább halad. A visegrádi csoport heves harcok után az alsó Lim területéhez közeledett. A Javor felé vezető uton a Karagyorgyiev-Sanac magaslatot, az Ibar völgyében, a Planinica-hegyhát északi lábait értük el. A felső Rassinna területén a vert ellenség Brusson és Plocán át visszavonul. A hadsereg e harcokban 13 tisztet, 1200 fnyi legénységet ejtett foglyul.

A Gallwitz-hadsereg az ellenséget a Toplica völgyébe szorítja vissza.

Csatlakozólag a bolgár haderők mindenütt előrehaladnak.

Érdekes dolgok.

A fontos esemény, amelyet mint döntő erejét vártunk a szerb harctéren már színtévébe ment. A bolgárok elvették a franciák és a szerbek közötti összeköttetést. Ezzel el van itélve a szerb hadsereg, amelyet a szövetségesek most Novibazar felé szorítanak és nyomnak, a szandzsák felé, ahol ezt a sereget Kövess tábornok csapatai várják. A szerb kormány székhelye egy Raska nevű falu, míg a követések ideiglenesen Monasztirban vannak, amely felé a bolgárok szintén nap-nap után közelebb jutnak.

A legnevezetesebb események közül külön kiemeljük az olasz királynak azt a táviratát, amelyet a római városi tanáchoz intézett és amelyben a becsület- és méltó békéről beszél. Az olasz király kijelenti, hogy Itália becsületese és méltó békét akar, ez az első eset, hogy a király a háború céljaként a békét jelöli ki, az első eset, hogy a király egyáltalán a békéről beszél.

Cartorijksknál betörtünk az orosz hadállásba.

A Cartorijksktól északnyugatra levő ellenséges állásba betörtünk és 1500 oroszot fogtunk el és 4 géppuskát zsákmányoltunk.

Rafalovkától nyugatra orosz támadásokat visszavertünk. Különb Sapanovnál lefolyt kézigranátharcokon kívül a gyakorlati tevékenység az egész harcvonalon szünetel.

Az olasz harctérről.

Már az új csata kezdétekor elmondták az olasz hadifoglyok,

hogy Görz városát, ha nem sikerül elfoglalni, össze fogják lövöldözni az olaszok. Tényleg már a nagy harcok első napjain számos lövedék hullott a városra. Tegnap az ellenség néhez tüzérége a megvívhatatlan hídfőn keresztül hevesen bombázta Görzöt. Ezalatt az olaszok eredménytelen támadásai főképpen a doberdói fensík északi része ellen irányultak.

A Monte San Michele-től északra keletre arcvonalunk egy része átmenetileg ellenség kezére került. Este ellentámadással teljesen visszafoglaltuk. Az olaszok valamennyi többi előretörésait véresen visszavertük.

A Monte dei sei Busitól délre fekvő szakasz előtt, valamint a görzi hídfő előtt, már ágyútűlőtt megghusított minden tádási kísérletet.

Bulgária és Görögország.

Bizonyos entente lapok, amelyek között csodálkozással látunk olyan lapokat, mint a Morningpost és a Daily Mail, ama fáradozásaik során, hogy Görögországra nyomást gyakoroljanak, ismét felfrissítik a bolgár erőszakosságokról szóló mesét és fenyegetik a görögöket, hogy a bolgárok támadása Cörögország ellen közvetlenül küszöbön áll, és ezt mindenképpen el akarják a görögökkel hitetni. A bolgárfalás e megismétlődéseire való tekintettel helyénvaló annak hangoztatása, hogy a francia-angol állításokkal szemben Bulgária semmiféle támadási szándékot nem táplál Görögország ellen, amit bőségesen bizonyított azzal a felhatalmazással, amelyet a görög bizottságnak adott, hogy gabonaműveket vásároljon, hogy ilyképpen segítsen a szövetségesek flottájára által előidézett élelmiszerhiányt a nehézségeken. Egyébiránt a görögök jól tudják, hogy Bulgáriától nem kell félniük. Ami az említett lapok által felsorolt állítólagos erőszakosságokat illeti, amelyet mi már többször megcáfoltunk, semmi másról nincs szó, mint ellenségeink által ügyesen kieszelt rágalomról.

A bolgárok nem dühöngenek Szerbia békés lakosságával szemben, kivéve, ha a lakosság a katonai hadműveletekben részt vesz és katonáinkat kelepcebé csalja. Ily esetekben a megretörő intézkedések magától értetődnek.

Hindenburg-hősök.

Simon József tizedes július 28-án Docrowitznál a roham alkalmával tüntette ki magát. Az ellenség egy fényszóróval világított meg azt a helyet, amelyen a tartaléknak bejőnnie kellett, s ez épp ezért nagy veszteségeket szenvedett. Simon tizedes megjegyezve magának a helyet, saját elhatározásával rohamra indult a bizonyos pont felé, ahol tényleg sikerült szuonyrohammal a fényszórót az ellenségtől elvenni, s ezáltal a tartaléknak a rajvonalba lövését megkönnyíteni, nagyobb veszteségek nélkül.

A sikerült, ügyes és bátor tettéért Simon József tizedes a nagy ezüst vitézségi éremre lett beadva.

Nemes József tizedes június 19-én Wielkopolenál, mint a gépfegyverosztag egyik fegyverének kezelője tüntette ki magát, midőn ügyesen irányítva fegyverét, megkönnyítette a 3 és 4-ik századnak az előremenetelt. Ezenkívül, dacára a nagy ellenséges ágyutűznek, mely az ezred azon állásai ellen volt főleg irányítva, ahol Nemes gépfegyvere is volt, sikerült neki még az ellenség azon megerősített állását is tűz alatt tartani, mely ellen a 2. század indult, úgy, hogy ennek is sikerült minden nagyobb veszteség nélkül egész a drótsóvényekig felküzdenie magát.

Gépfegyverének ügyes használata éért és bátor magatartásáért a nagy ezüst vitézségi éremmel való kitüntetésre lett felterjesztve.

Winkler István szakaszvezető április 9-én a Kieszky Grun magaslat elleni támadásnál bátor magatartásával tünt ki. A roham alkalmával egyrészt erélyes, másrészt buzdító szavaival sikerült legénységével az ellenséges állások közelébe felküzdenie magát, s ott egész napig, míg csak a visszavonulásra a parancs meg nem érkezett, a legnagyobb veszélyek között ki tartani.

Az első osztályu ezüst vitézségi érem kitüntetésére lett beadva.

Leinemann József tizedes március 7-én a Piaski magaslat elleni támadás alkalmával tüntette ki magát. Az ezred ugyanis azt a feladatot kapta, hogy a szembe levő hegyoldalon állást foglalva, ott az ellenséget oldalról tűz alá vegye. A felderítőnkre Leinemann József tizedes önként jelentkezett, s sikerült neki az ellenséges állásokat és a gépfegyvereknek felállítás helyét kifürkészni s értékes je-

BLOUSOK EREDETI MODELLEK: barchet, flanel, posztó, selyem, Japonais és Crepe de chineben legnagyobb választék

LEGOLCSÓBBAN

Nagyválaszték gyászblouszokban.

VERMES FRIGYESNÉL kapható.

lontással tért vissza századához. A legnagyobb ellenséges tüzbent tette meg e feladatát.

Leinemann József tizedes, hidegvérrel s félelmet nem ismerve, miért is nagy ezüst vítérségi érem kitüntetésére lett beadva.

Stepanovits Mihály zászlós május 8-án mint egy tisztii hirszerzőcsoporthat parancsnok fontos jelentéseket küldött vissza, megmentette az ezredet egy meglepetésszerű támadástól. Hasonló jó szolgálatot tett még ugyanaznap este, midőn mint egy hirszerző különítmény egyik szakaszának oldalfedezékében volt.

Midőn május 20-án Ostrolenka előtt mint szakasz, majd mint századparancsnok vett részt az ütközésekben, szakaszával több ízben sikerült is neki az állásokat elfoglalnia, azonban nagy ellenséges ágyutüz elől mindig kénytelen volt az elfoglalt állásokat feladni. Az új folyamán összeszedte a megmaradt embereket, mintegy 106-ot az ötödik és a nyolcadik századtól, s ezekkel csatlakozott a cs. és kir. 23-ik gyalogezred által intézett támadáshoz s mindaddig résztvett a támadásban is míg, csak a parancs a régi állásba való

visszatérésre meg nem érkezett.

A bátor s jó példát mutató zászlós a nagy ezüst vítérségi éremre lett beadva.

Miniatur—vértés vitéz.

Lyka Döme földbirtokos, a vértés vitéz szobor nagylelkű adományozója, egy igazán kedves és ügyes formáját találta ki újból a jótékonykodásnak.

A vértés vitézt megcsináltatta fémből kicsinyben, amely kitűnően sikerült. s iróasztali dísznek szebbet és alkalmasabbat el sem lehet képzelni. Székelyfehérvárra 500 darabot küld elárúsításra, egy szobrocská 3 koronába kerül, amely összeg tisztá hasznát szintén a vértés vitéz alapjához csatolják. A szobrocskára felhívjuk a közönség figyelmét, s ajánljuk, hogy minél előbb szerezze be magának, mert meg vagyunk győződve, hogy rohamosan elfogy, s igazán sajnálhatnánk mindenki, aki ezt a gyönyörű háborus emléket nem szerezné meg magának.

Gazdasági terjeszkedésünk kilátásai.

A magyar-osztrák és német csapatoknak Szerbiában történt egyesülése Ferdinánd király hadseregével összeköttetést teremt a központi hatalmak és Törökország közt. Eddig a szövetségesek nélkülöztek a közvetlen érintkezés szabad útját.

Most, hogy ez az út megnyílt, bizonyos, hogy ennek nagy horderejű katonai és politikai következményei lesznek. De a legfontosabb hatást közgazdasági tekintetben fogja ez a nagy jelentőségű esemény előidézni.

Amikor majd Konstantinápolyt körülán kereskedelmi forgalmat fogunk létesíteni, annak legelső hatása az lesz, hogy Anatólia, Mezopotámia, egyáltalán egész Kisázsia kiveteli helyül és hozzánk importálható nyers termények forrásul fog szolgálni. S ennek hasznát Középeurópa egész gazdasági élete fogja élvezni. Hamburgtól Bagdadig, a kalifák városáig lesz lehetséges kiterjeszteni a kereskedelmi forgalmat, sőt kisázsiai területen át még a perzsa öböl is juthatunk kereskedelmi összeköttetésbe. Régi emlékek elevenednek meg: Ni-

nive és Balyon városok, melyekben évezredek előtt értékes kultúra volt, megnyílnak kereskedelmünknek. Az évszázadok óta műveletlenül maradt kisázsiai földet az eke segítségével lehet majd termékenyvé és a helyenként sivataghoz hasonló földet Törökország dus gabonaforrásává lehet tenni.

Minő haszon kínálkozik már most a részes országoknak a hamburg—bagdadi utvonal szabaddá tételeiből? Első sorban Törökország huzza ebből a legnagyobb hasznot. Törökországnak a központi hatalmak segítségével óriási területet tár fel, oly területet, mely jelenleg paragon hever és Törökországnak csak nagyon keveset ér. Ha azonban egyszer már meg van vetve az alapja annak, hogy minden kínálkozó lehetőséget kihasználhasson, úgy Törökország gazdasági viszonyai gyorsan fognak lendületnek indulni.

Kisázsia legnagyobb részében még két sem ismernek; épp úgy, mint Észak-Afrikában. szeges deszakkal hányják fel könyvedén a földet. Arató- és cséplőgépeket természetesen még kevésbé ismernek. Pedig Kisázsia, megfelelő mezőgazdasági gépekkel folytatott okserű gazdaságkodás mellett, rendkívül termékenyvé tehető.

TÁRCA.

Fényszórók a háboruban.

A német tudomány diádala.

Irtá: Hajós József.

A mélyebb gondolkodású emberek a világháború viharában is belátják azt, hogy a diadalmas világnézetet, meg a harcatereken a győzelmet nem a nyers erő, hanem a tudomány biztosítja. A világ fejlődését nem hadvezérek, hanem tudósok viszik előbbre, Kevés eredményt érnek el a legzseniálisabb Hindenburgok, ha nem állna rendelkezésükre az a sokféle csodálatraméltó hadieszköz, hadigép és műszer, melyeket a technika tudósai konstruáltak. Meglepően érdekes, terjedelmes könyvet lehetne írni arról, hogy mennyiben segítette s tette lehetőséggé a központi hatalmak eddigi győzelmeit a német tudomány. Az a sokak által, — kivált csirkeseesű hozzá nem értők által — kigunyolt „német tudós alaposág” a mostani világháboruban teszi le a technikai tudományokból s

általában a természettudományokból a nagy vizsgát és pedig nem csak sub auspiciis Imperatoris, hanem az egész világ csodálatát kiérdemlő sikerrel.

Olyan hadieszközök és műszerek, melyek sok esetben elősegítik a fölünyes győzelmet a harcatereken, a tudósok agyában rajzolódtak le először s valamely zseniális mérnök rajztábláján látott először napvilágot egy csendes dolgozószobában.

Ez alkalommal csak a fényszórók ismertetése révén szándékozom az alapos német tudás értékét megvilágítani.

Mindenki tudja, hogy a modern háborúkban a fényszóróknak nagy szerepük van, de azt már kevesebben tudják, hogy miben áll e fontos szerep és hogy miként készülnek a fényszórók. A bolgár vezérkar november 9-én kiadott harctéri jelentésében kiemelve szerepel a felsorolt zsákmány közt négy súlyos és öt könnyű, teljesen új fényszóró. — Miért becsüli ily nagyra a hadsereg a fényszórókat? Tudnunk kell, hogy a japán-orosz és a balkáni háborúk óta, a mo-

dern tüzéségi lövedékek roppant mértékben növekedett hatástávolsága révén, legujabban pedig a légi járművek alkalmazása által előtérbe jutott az éjjeli harc. A csaták idején, rohamokat szívesen teszik az esti és éjjeli órákra. Ugyanoly időben végeznek veszélyes felderítő szolgálatokat, akkor végzik a csapatok felváltását, áthelyezését, megerősítését. A különböző harci vállalkozásokat éjjel készítik elő, a lövőárkokban rejtőző csapatok élemezése éjjel történj, mert a „gulyás-ágyú” nappal nem közelítheti meg észrevétlenül a tűzvonalban küzdő csapatokat.

Az éjjeli támadások és azok elhárítása csak megfelelő technikai eszközök segítségével lehetséges. Ilyen eszközök: a fényszórók, világító bombák és rakéták, világító puskák és pisztolyok. Legértékesebb köztük a fényszóró, melyel ma már nemcsak a hajók és vátrak, hanem a mozgó csapatok is fel vannak szerelve.

A fényszórót Amerikában használták először a múlt század hatvanas éveiben. A hajók fényszóróval világítják meg az ellenséges

vizeket, a partvidék megvilágítására is használják, a léghajók és repülőgépek éjjeli támadásánál a levegőt kutatják át velük. Viszont a léghajó s repülőgépek megvilágítják a terepet, melyet megtámadni, vagy kikélni akarnak; éjjeli gyalogsági támadásoknál azzal világítják meg az ellenség állásait.

A fényszóró két részből áll: az egyenáramu ivlámpából és a fénysugarakat irányító parabolatükrökből. A tükrök fénytámlag úgy hat, hogy egy eszményi gyújtópontból előtörő sugarakat a tengellyel majdnem párhuzamosan (mintegy 3 fok szög alatt) visszaveti, vagyis reflektálja.

A távolsággal arányban csökken a fényszóró sugárkévéjének a fényere. Ezért a távolabba hatás céljából erősebb ivfényt alkalmaznak. Két ével ezelőtt Amerikában sikerült már néhány millió gyertyafényt előállítani. Ezt a rekordot messze-tulszárnyalta Beck német mérnök ivlámpája, mely 500 millió gyertyaegységű fényt ad, tehát sokkal többet, minden eddigi mesterséges fényforrásnál.

(Folyt. köv.)

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Különlőféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők-ből. Ágy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ

szabott áruk.

Látszik ebből, hogy Törökországban Kisázsia kihasználásából nagy előnyei lehetnek.

De nem kicsi az a haszon sem, melyet ezáltal a közepurópai hatalmak érhetnek el. Németország már készül a bagdadi vasuton kívül egyéb vasutakat is építeni Kisásiában, hogy az ott már produkált és a jövőben fokozottan produkálható termények behozatalát lehetővé tegye. Készül arra, hogy mezőgazdasági gépeket szállítson Törökországnak s már most — a háború alatt — amikor még a főgondja az, hogy Konstantinápolyba ágyukat és löszereket szállítson, ezzel egy időben ipara új piacának meghódítására tesz előkészületeket.

S ez így rendjén is van. Mert már most kell gondoskodni arról, hogy a háború által okozott nagy anyagi veszteségeket újabb védelmi források feltárásával lehessen pótolni.

A mi fiatal iparunk nem tart hat lépést a hatalmassá nőt német iparral. Mégis ajánlatos, hogy közgazdasággal foglalkozó vezetőkkel együtt ne mulasszák el a térképre tekinteni és felbecsülni azokat az anyagi előnyöket, melyeket kisebb, de gyors léptekkel haladó iparunknak Magyarország geográfiai helyzete nyújt. Ne feledjük, hogy Hamburg—Berlin—Bécs és Konstantinápoly közt az ut Budapesten, hazánkban át vezet. Természetes összekötő kapocs Magyarország, a németbirodalom és a távol Kelet közt. De nem szabad beérnünk azzal a haszonnal, mely ebből természetesen, de csak közvetve kínálkozik nekünk, hanem igyekeznünk kell, hogy első kézből is hasznát lássuk az új ut megnyílásának.

Sok olyan iparágunk van, különösen a gépipar, mely piacot teremthet magának a Keleten; remélhetjük, hogy kivitelünket tetemesen megnövesztjük, nemcsak azért, mert több iparágunk a kivitelre fejlett, hanem azért is; mert a Kelethez való közelségünknek fogva a szállítási díjak nem oly magasak, mint Középeurópa többi részéből.

Bizunk abban, hogy közgazdasági vezetőfőuraik nem fogják elmulasztani a jó alkalmat, hanem késedelem nélkül hozzá fognak látni a Kelettel létesítendő kereskedelmi forgalmunk alapvető előkészítéséhez.

Fejérvármegye virilistái.

(Folytatás.) Mayer Károly, (lelk. min.) 6171-72, Vadkerty József (lelk. min.) 6271-72, Weisz Ödön Pázmánd (gazd. oklevél) 6103-60, Freund József (tud. okl.) 6104-17, Misner Ignác dr. (úgyv. o.) 6081-92, Engel Sándor 5936-07, Verebi Vég János 4856-50, Klaucz György dr. (lelk. min.) Scheirich Antal (lelk. min.) 5748-68, Bem Gyula Pusztaszentegres 5616-30, Fried Ignác Kálmán 5546-01, Sárközy Aurél Péttend 5237-87, Strasser Izidor Pátka 5154-33, Leoyold Gusztáv Sárszentágota 4783-28, Kerndl Imre Sárszentmiklós 4682-39, Pap Ármin Sárszentmiklós, 4638-37, Nedecky Griesch Viktor (gazd. okl.) Szolgaegyháza 4449-06, gr-Zichy Ödön

Sárkeresztúr 4387-61, Farkas Gyula Hercegalva 3328-15, Bruck Frigyes Dunapentele 4242-36, Pick Jenő dr. Budapest (úgyvédi okl.) 3976-75, Grünfeld Pál Nagyvegy 3925-72, Frankl Zsigmond Dunapentele (g. o.) 3908-44, Bleyer Jenő Polgárdi 3677-88, Reicz Alfréd Polgárdi 3670-15, Luczenbacher Miklós Péttend 3613-02, Balogh Kázmér Cece 3546-18, Fischhof Izidor Budapest 3526-84, Matta Árpád dr. Százhalombatta (t. o.) 3563-16, Szitányi Béla Baracs 3429-18, Fiáth István Nagylók 3386-84, Barcza Károly Pusztazámor 3349-14, Klein Lajos Baracs 3357-30, Vogel Sándor Zámoly 4242-30, Tallian Vilmos Törökkanizsa 3180-42, Magdias István (l. m.) 3115-52, Rác Endre (l. m.) 3125-52, Leopold Lajos Szilfámajor 3051-72, Ehrenfeld Fülöp Nagylók 3038-89, Braun Adolf dr. Nagyláng 2939-48, Háj Antal Rácalmás 2880-58, Csilléry Sándor Cece 2870-72, Glancz Sándor Bicske S811-07, Frankl Izidor Rácalmás 2777-02, Nagy Pál Hercegalva 0666-19, Auspitz Viktor Szolgaegyháza 2643-48, Wolf József Várpalota 2621-56, Molnár Imre Nagyvárád (g. o.) 2552-54, Küffler Armin Ercsi 2550-51, Braun Pál Baravcs 2514-27, Szluha Aladár Cece 1509-90, Csihás Béla Aba 2443-16, Reich Miklós Polgárdi 2436-33, Id. Mezzeny Pál Velenceze 2407-75, Vitz Dávid Szabadbattyán 2379-73, Vitz István Szabadbattyán 2379-73, (Vége köv.)

HIREK.

Naplójegyzetek.

*Mire kell a rézmózsár s a többi háztartási fémtárgy? A municiógyártásban kerül földolgozás alá. A mozsarakból például készült patronhüvely s úgy lehet, hogy a most besorozott öreg népfelkelő annak idején tölténytaskájába olyan patronokat rak be, amelyek hüvelybe az ő rézmózsárából készült. Megtérthetik továbbá az is, hogy előkelőbb sors jut ki a mozsár-osztályrésztől s készült belőle lövedék-hüvely, avagy alkatrész — azokhoz az óriás ágyúmozsarakhoz, a mik 30 és feles néven lettek ismertek és dicsőséges híruk bejárta az egész világot. Egy-egy háztartásbéli rézmózsár átlagos sulya három kilogramm. Tekintettel pedig arra, hogy egy lövegyver patron hüvely csak 10 grammot nyom, így egy rézmózsárból cirka 500 patronhüvely készül, számításba véve természetesen hogy a rezet más fémmel keverten, mint ötvözetet dolgozzák fel.

Tehát 500 patron! Vagyis éppen annyi, a mennyit teljes erővel tüzelve egy lövész egy nap alatt elhasználhat és kilöhet az ellenségre. Mivel pedig a hadistatistika tanúsága szerint naponta átlagosan négy és fél millióra rug a patronszükséglet, így naponta 15.000 darab konyhamózsár szükséges ahhoz, hogy a napi patronszükséglet hüvelybe előállítható legyen.

Készülhet azonban a rézmózsárból három darab nyolc centiméteres tábori ágyúhoz való lövedék-hüvely is, amennyiben egy-egy ilyen hüvely sulya 1.1 kilogramm. A mi 30 és feles mozsaraink lövedék-hüvelyéhez azonban már hat darab rézmózsár szüksé-

geltetik, tekintettel arra, hogy ez a lövedék-hüvely kerek 17 kilogramm sulyu.

* Szörnyen érdekes ujság az *Egyenlőség*. Mikor a télen kisült, hogy posztó- és bakancsszállítók között igen sok a kemerkeszteny, azzal vigasztalta magát, hogy hát hiszen „akadhat” ennyi család között „véletlenül” egy-két zsidó is.

Mikor vagy két hete a fővárosi rendőrség hopponvett vagy huzsonhat árdrágítót, akik kivétel nélkül galiciái, bukovinai és felsőmagyarországi Herscinek, Chajnikov, Eisigek és egyebek voltak, kijelentette, hogy nincs azon semmi csodálkozni való, ha „az ilyenek között is akad egy-két zsidó”. A múlt héten egyik-másik keresztény lapunk szóváltate, hogy milyen furcsa az, hogy most, a háborús világban nem akad más tárgy a mozi vásznára, mint a Bródi Lyon Leája, meg a Kis József Simon Juditja, szóval zsidó szerzők zsidó témája; ismét haragszik, hogy a „zsidónak már nem is szabad a filmhez nyulnia”.

Hát, hiszen nem az itt a baj, hogy „zsidók is akadnak”, hogy zsidók is hozzányulnak”, hanem az, hogy jóformán csak ezek akadnak, csak ezek nyulnak hozzá.

Épen úgy, mint ahogy nem az a baj, ha az ételben bors is van, hanem az, hogy ha csupa borsot tálalnak fel ebédre. Mert ha az *Egyenlőség* századrész fáradsággal írta össze ezeket a hitsorsosokat, mint amekkorával a zsidó hősokeket gyűjti, hát nem huszonnégy, de százhuszonnégy oldalon kellene minden héten megjelennie. Így van.

— Katonai kitüntetések. Kaszap Nagy Imre 69. gyalogezredbeli számvívő altiszt, Tolnay Géza csendőrmester, Kubecsek József 69. gyalogezredbeli számvívő a koronás ezüst érdemkeresztet kapták az ellenség előtt tanúsított bátor magatartásukért, Lakner György V17. honvédegyalozredbeli tart. nyug. hadnagyt a Signum Laudisszal tüntették ki.

— Kitüntetett vasutasok ünneplése. Lélekemelő szép ünnepély keretében nyújtotta át f. hó 12-én a helybeli D. V. fűtőházban a D. V. üzletigazgatójának nevében Pogány Sándor főfelügyelő azon királyi kitüntetések, melyeket a fűtőházi mozdonyüzemvezető a hadiforgalom terén kifejtett kitűnő szolgálatainak legfelsőbb helyőrtörténet elismerésekép kiérdemelt. Az ünnepélyen Molnár József főmérnök fűtőházi főnök vezetés alatt résztvett a D. V. tisztikar és a kitüntetettek nagyszámu pályatársai, kikhez Pogány Sándor felügyelő rövid, hazafias és lelkes beszédet intézett, kiemelve azon kiváló érdemeket, melyeket a vasutasok a világháború tomboló viharában kötelesség hű, odaadó és lankadatlan szolgálattételével dacolva még az ellenség pusztító golyóival is, fáradszótlanul dolgozva az arcvonalon úgy, mint az ország belsejében. A király és a haza éltetése közben tüzte a mellére: Grossek József mozdony-

felügyelőnek, Tóth Károly főmozdonyvezetőnek és Vinitzay Ferencnek a koronás ezüst érdemkeresztet és Herceg János mozdonyvezetőhelyettesnek, Vajda István fűtőnek és Vendég György előfűtőnek az ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján. Ezután Hübscher Jakab főmozd. vezető még a mozdonyvezetői-kar nevében üdvözölte Molnár József fűtőházfőnököt a legfelsőbb helyőrtörténet kitüntetése alkalmából, ki megköszönte személyzete szeretetének és ragaszkodásának ezen újabb jelét, mire a mozdonyvezető-kar és családtagjainak éltetésével véget ért ezen szép ünnepély.

— Hazafias földbirtokos család. Lyka Döme és neje pázmándi földbirtokosok a háború kezdete óta napközi otthon tartanak községükben. Az áldozatkész hazafias földbirtokosok a vérteszítész szoborban, amelyet ők adományoztak Székesfehérvárnak, községükben nagyobb szabású gyűjtést rendeztek, hogy ezáltal is hozzájáruljanak a hazafias áldozatkésztséghez.

— Orvosok gyűlése. A székesfehérvári orvosok vasárnap délután szűkebb körű értekezletet tartottak, amelyen az orvosi díjakat tárgyalták meg. Az értekezlet tisztán privátjellegű volt, az ügy részletes ismertetése csak akkor lesz aktuális, ha hivatalosan fogják tárgyalni.

— Áthelyezés. A m. kir. igazságszolgálat miniszter Virágh Sándor nagymartoni segédhivatali tisztviselőt a móri kir. járásbírói hivatáshoz helyezte át.

— A patronázs közgyűlése. A székesfehérvári patronázs egyesület vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését, amelynek ismertetését helysükre miatt csak a holnapi számban hozhatjuk.

— Dr. Prohaszka Ottokár hadiárnyaházra ma a következők adományok érkeztek a Fejérmegyei Naplóhoz: Nagy Alfonz jószágkormányzó és neje 300 kor. Hesz Jenőné Sómogyberzencéről 5 kor.

Hétfőn és kedden,
nov. 15 és 16-án:
Az idény legpompásabb
vigjátéka!
NEM SÜTÜNK ÉJJEL.
Vigjáték 3 felvonásban.
Teddy Heinemann a főszerepben.
ÉJELI KALAND.
Drama 3 felvonásban.
A „Nordisk Films Co.”
szencziációs újdonsága.
Előadások 6 és 9 órakor.

— **A kárpáti falvak ujjaépítésére** a zemleáni főispán gyűjtőívén ádakoztak: Dr. Prohászka Ottokár m. püspök 200 K., a székesfehérvári káptalan 100 K., Magdics István kano-nok 50 K.

— **Merson hangversenye.** Szombaton este nagyszerű zongora-hangverseny volt a vármegyeháza dísztermében. Merson Miksa fiatal zongoraművész mutatkozott be Székesfehérvár zenekedvelő közön-ségének, mely nagyszámu és elő-kező társasággal volt jelen a nem mindennapi művészetet nyújtó es-tén. A közönség el volt ragadtatva a fiatal mester temperamentumos virtuóz zongorajátéktól és az egész estén meleg ünneplésben részesi-tette a kellemes megjelenésű fiatal művészt, ki teljesen ment a koráért zsenik blazirt elbizakodottságtól. A hangverseny leggyönyörűbb száma Liszt „Conzertja” volt, melyet két zongorán adott elő a fiatal művész és a szintén mestéri já-tékú Szendy Árpád országos zene-akadémiai tanár. A hangverseny tiszta jövedelme a hadbavonultak háttámaradottai javára gyűjtött alap-ra folyt be.

— **Sebesültek érkeztek.** Szomba-ton 616 sebesült érkezett Székes-fehérvárra, akiket a vasuton dr. Guthér Jenő törzssorvos, a hadi-kórházak parancsnoka fogadott az orvosi karral és a mentőkkel. A sebesültek elhelyezése a legna-gyobb rendben történt.

— **Halálozás.** Szakolczay Lajos volt városi biz. tag, élete 66-ik évében elhunyt. Temetése f. hó 13-án d. u. fél 3 órakor volt a Szentháromság sirkertben nagy részvét mellett.

— **Csőrepedés.** Budapest után a székesfehérvári vízvezeték is megkivánta a csőrepédést. Vasárnap a Simor utcai főcsővezeték meg-repedt. A vízművek vezetősége azonnal intézkedett, hogy a bajt orvosolják s ideiglenesen a püspöki palotától a Vörösmarthy térig le-zárták a vízvezetékét.

— **A rekvirált tengeri őrzési díja.** A földművelésügyi miniszter értesítette a polgármestert, hogy a tengeri termék zár alá vétele tár-gyában kiadott kormányrendelet értelmében igénybevevtt készletek után a birtokosnak havonként és mm.-ként 50 fillér őrzési és gondozá-si díj az igénybevételre vonatkozó értesítés keltétől számítandó és naptári hónapok szerint áll-pítandó meg. Az őrzési és gondozási díj összege mm.-ként 3 K-t meg nem haladhat.

— **Érdekes évforduló.** Ma van az évfordulója az 1914 november 16-án lefolyt kútnői csatának, amikor Hindenburg serege visszaszorította a porosz határok felé törekvő oroszokat és 40.000 foglyot ejtett. Ekkor lett először ismertté Mackensen neve, aki akkor hadtestparancsnok és mint ilyen Hindenburg egyik alvezére volt. A magyar lapok a kútnői győzelem után az őszinte elismerés hangján emlékeztek meg Mackenserről, de hogy az akkori ügyes hadvezérből három hadjárásban diadalmal fő-vezér lesz, azt bizonyára kevesen sejtették.

— **Halálozás.** öv. Antal Józsefné született Nyikos Katalin 77 éves korában meghalt. Temetése novem-ber 16-án d. u. fél 4 órakor lesz a Selyem-utca 43 sz. alól. Az en-gesztől szent mise áldozat novem-ber 17-én d. e. 7 órakor a szé-kesegyházban lesz megtartva.

— **Ami pótolja a szemet.** Az amerikai találményságnak állítólag sikerült olyan szerkezetet készíteni, amely az emberi szemet felesleges-sé (?) teszi. Ez a szerkezet, amelyet Optiphon-nak vagy Phoptikon-nak hívnak, a betűket hangokká változtatja át; az olvasást pedig azáltal teszi lehetővé, hogy a vakok a finom selén-réteggel ellátott kész-üléket a nyomtatott szöveget végigjártatva, az egyes betűk különböző hangjairól szereznek együttes benyomást. A készülékben az „a” betű körülbejűl úgy hang-zik, hogy: Dumidu; a „v” midumidumi s így tovább. A találmányt különben Amerikában kor-szalkalotónak mondják.

— **Egy szegény családnak.** A mi jószívű és az ádakozásban parat-lanul álló közönségünkől ismét ké-rünk segítségét egy szegény család részére. Az apa a harcúterem hősi halált halt, az anya egy csomó gyermekével a kis hadinyugdíj mellett bizony silány anyagi körülmények között él. A nélkülözők ké-rését mi ép úgy nem tudjuk eluta-sítani anélkül, a mi kérésünket nem tudja a jólelkű közönségünk meg-haligatás nélkül hagyni.

— **Megakadályozott öngyilkosság.** Cseh Ödön 28 éves raskoplatói vasuti szertárnok vasárnap Székes-fehérvárra utazott, hogy itt öngyil-kosságot kövessen el. Az elkésere-dett tisztviselő végzetes tetteről le-vélben értesítette fönökét, aki azonnal táviratozott a rendőrségnek, hogy akadályozza meg az öngyilkosságot. Simon Sándor büntügyi főkapitány tüstént felkeresésére indult, s a Deák Ferenc utcai Zsüger-vendég-lőben meg is találta Csehet, mielőtt még az öngyilkosságot elkövehete volna. Simon főkapitány a lelkére beszélt az elkésere-dett tisztviselőnek, elvette tőle a revolvert s megígér-tette vele, hogy lemond öngyilkos-sági szándékáról.

— **Egy szegény család gyermekei részére** ma a következő adományok kaptak: N. N. egy nagyobb és egy kisebb télikabátot, továbbá két szoknyát, Tattay András pedig két darab fiukabátot küldött.

— **Szerencsétlenség a malomban.** Nereses József kislángi tehenesnek a taci malomban volt doigja, ahol oly szerencsétlenül csuszott el, hogy alsó testét teljesen összeron-csolta. Súlyos sérüléseivel a Szent György kórházba szállították.

— **Hulla a zenepavilonban.** A korcsolyapálya zenepavilonjában vasárnap egy meztelen hullaát ta-láltak, amely már körülbelül két hete feledhetett ott. A rendőri vizsgálat megállapította, hogy Peidl Ferenc 59 éves pontyifanagató. Peidl a vizsgálat szerint az alkohol áldozata. Berugott állapotban vala-hogyan a zenepavilonba vetődött s valószínűleg a pontyistáló-szálé-lában képzelte magát, azért vetkő-zött le. A sok szesz szivszelhűdést okozott s ott lette halálát.

— **Közönetnyilvánítás.** Mindazok, kik felejtethetetlen jó édesanyjaink elhunytá alkalmával ért mély fájdalomunkat enyhítették azzal, hogy megjelenésükkkel, koszorúk küldésével, vagy részvételek bármí módon nyilvánítani kegyesek voltak, fogadják ez uton is halás köszöne-tüket. Székesfehérvár 1915. nov. 13. Szakolczay testvérek.

PIUMEI kávébehozatal SZÉKESFEHÉRVÁR
:: (BARÁTOK EPULETE) ::

Pörkölt kávékeverékei utol-érhetetienek! Saját villamos kávéanyagpörköle! Telefon 250.

Nem sütünk éjjel!
MA, KEDDEN AZ
Apolóban.

Kréme de lactaine saját nemében paratlan hatású arcbőrzsépitő, finomító készítmény, ezen tekintérem teljesen ártalmatlan, a bőrt egy-szeri használat után bársony pu-hává teszi, pattanásokat, szeplőket, májfoltokat gyorsan elmulasztja. Kapható **Szűcs Róbert** Magyer Ko-rona gyógyszerüzében Kossuth utca sarkán. Ára 1 kor. 20 fillér.

SZÍNHÁZ.

Nem sütünk éjjel. Ez a címe an-ak a pompás végig kacagtató vig-játéknak, mely tegnap került bemu-tatásra az Apollóban. A vigjáték fő-szerepait Teddy és Anna Müller Linke asszony alakítják. A Nordisk filmgyár egyik nagyszerű produk-tuma „Ejjei kaland” 3 felvonásos-dráma, melynek főszerepét Elles Aggerholm játssa. A teljes műson ma látható utóljára.

Székhérvár szab. kir. város polgármestere
15079 1915. sz.

Hatósági hirdetmény.

A postai csomagok torlódása ugy Budapestben, mint a vidéki gőczpontokon oly mérveket ö-tött, hogy egyéb intézkedése-ken kívül a magán csomagfel-adás korlátozása is elkerülhe-telenné vált.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ez okból í évi októ-ber 30-án kelt ad 73639 V. sz. rendeletével elrendelte, hogy a vidéki postahivatalok egy- és ugyanazon féltől naponként csak 20 (husz) csomagot vehet-nek fel.

Ezen korlátozás a szükséges csomagok, valamint az érepenzt, élesztőt, papírpénzt tartalmazó csomagok feladására nem vonatkozik.

Jelen rendelkezést tudomásul vetel és az ahhoz való alkál-makozás végett ezennel köz-hírré teszem.

Székhérvárott, 1915. nov. 12.

Dr. Saára Gyula,
polgármester.

Székhérvár szab. kir. város polgármestere
15080 1915. sz.

Hatósági hirdetmény.

A varsói német főkor-sányosság értesítése szerint Ausztriából, Magyarországból és az osztrák-magyar csapatok ál-tal elfoglalt területekről naponta érkeznek Varsóba utasok anél-kül, hogy erre az engedélyt a varsói főkörmányszósgától elő-zetesen megszerezték volna.

Megállapított továbbá, hogy az odaérkezett egyének — nem ismervén az ott érvényes ren-delkezéseket — a főkörmányszósgnál egyáltalán nem jelen-keznek s így utóbbi csak akkor szerez tudomást valamely ide-

gen ott tartózkodásáról, ha az-illető valamilyen kérelmet ter-jeszt elő.

Miután ily körülmények kö-zött az idegenek ellenőrzése Varsóban nehézségekbe ütközik, figyelmeztetem a közönséget, hogy a Varsóba leendő utazás, illetve ott tartózkodás csak is a varsói német főkörmányszósg előzetes engedélyének kieszköz-lésével lehetséges s hogy az oda érkezt idegenek — a fennálló határozmányok értelmében — megérkezésük után a főkör-mányszósgnál haladéktalanul és személyesen jelentkezni kötele-sek.

Székhérvárott, 1915. nov. 12.

Dr. Saára Gyula
polgármester.

APRÓHIRDETÉSEK.

Vidékről apróhirdetéseket a leg-célszerűbb postautalvánnyal földad. A postautalvány szelvényén a szö-veg könnyen elfér. Lehet levélben is akkor a hirdetés-árát bélyegek-ben küldjük. Eredeti okmányokat oly ajánlatokhoz, amelyek jelgá-hirdetésekre vonatkoznak, ne tess-sek mellékelni, mert ezekért a ki-adóhivatal nem vállal felelősséget.

Lapárúsítók utcai eladára jó fizetéssel felvétetnek. — Mint mellékioglalkozás üzhető.

Hegedűtanító (budapesti) tanít-kotáról gyermekekkel és felnőtte-ket. Hához megy. Cim Horvátné és Rónainé papirkereskedésbe kére-lik Kossuth-utca.

Irodaba vagy pénztárhoz elmenne hat felsőt végzett lány. Cim a kiadóhivatalban.

2 szobas lakas február 1-re kiadó Széchenyi utca 2. szám alatt. Bö-vebbet Simon György fűszerkeres-kedőnél.

Racz utca 37. sz. a. 150 centi m. hosszú kályha eladó. Terembe vagy vendéglőbe alkalmas.

4 szobas lakas fűrdőszobával és nagy üzemhelyiség Kossuth-utca 4. szám alatt azonnal kiadó. Budai ut 28. sz. ház könyvt. fizetési feltételekkel azonnal eladó. Bövebbet Kossuth-utca 4.

— A legértelmesebb, legszebb és művészi képekkel ellátott szépirodalmi heti folyóiratunk az **Élet**, Szerkesztőség: Budapest, I. Fehér-vári ut 15. sz.

Rokkant katonák jó keresethez juthatnak. Cim a kiadóhivatalban.

URANIA
Cím: Utcá-Szilvan-Utcá

Telefon 233. — Tefon 233

Hétfőn és kedden:

(november 15 és 16-án)

Irodalmi filmszenzáció!

A BÜN GYERMEKE.

Modern szerelmi dráma 4 felv.

Pótműsor:

1. A jövő hadserege.
2. János az áruházban.
3. Harctéri aktualitások.

Rendes helyárak.

2 előadás este fél 7 és 9 órakor.